

LBRIS

We know
books

SUSAN MEISSNER

SECRETE PENTRU O VIAȚĂ

Traducere din limba engleză și note
MIHAELA-MAGDALENA DUMITRU

LITERA
Bucuresti

KENDRA

Cotswolds, Anglia

Căsuța de țară, cu gard viu din rugi și piatră aurie, pare coborâtă din basmele imemorabile, numai baloanele pentru petrecere legate de poarta principală și care pendulează în vânt fac notă aparte. Iedera se cațără ca un copil pe zidurile casei până la ferestrele cu frontoane triunghiulare de la al doilea etaj, unde este domesticită în margini aranjate care înconjoară geamurile. Mai jos de pervazuri se înșiruie mândre nalbele în culori pascale. Când intru pe aleea din fața casei, scârțâitul cauciucurilor pe pietriș se aude ca o rundă de aplauze cât se poate de nimerite, căci femeia pe care urmează să o intervievez își sărbătorește aniversarea a nouăzeci și trei de ani. Apăs frâna mașinii împrumutate și întind mâna după geanta aflată pe scaunul de lângă mine. Ies din automobil și pătrund în frumusețea ca de carte poștală a unui aprilie la Cotswolds¹. Nu mă aștept să fiu

¹ District din Marea Britanie, în comitatul Gloucestershire, din regiunea South West, Anglia

invitată să participe la festivitățile din acea zi, dar totuși sper. Am ajuns să ador felul în care britanicii sărbătoresc ocaziile fericite după-amiaza.

Isabel MacFarland îmi este străină, dar mi s-a spus că trebuie să fi trecut pe lângă acuarelele ei scoase la vânzare în magazinele cu suveniruri din Oxford. Încă nu i-am auzit vocea. A fost de acord, prin intermediul unuia dintre profesorii mei, să îi iau un interviu despre experiențele trăite ca supraviețuitor al *Blitz*-ului londonez, și asta numai pentru că prima persoană cu care aranjasem să discut murise în somn, într-un centru de asistență pentru bătrâni din Banbury. Astăzi s-a întâmplat să fie ziua care ne-a convenit cel mai bine amândurora și care îmi permite totuși să respect termenul-limită, să îmi dau examenele de final, să îmi iau la revedere, fără nici o tragere de inimă, de la Oxford și de la studiile în străinătate și să mă întorc în California.

Cobor din mașină și mă felicitez în tăcere pentru că am ajuns cu bine în satul Stow-on-the-Wold fără să fi distrus ziua vreunei alte persoane. În cele patru luni de când sunt studentă temporară la Colegiul Keble de la Oxford, am împrumutat această mașină de trei ori. O dată ca să văd dacă îndrăznesc să încerc din nou a doua oară, apoi pentru a mă pregăti pentru a treia oară și cel mai recent ca să îi duc pe părinții și pe sora mea la Castelul Warwick și la Stratford-Upon-Avon, când au venit să mă viziteze în vacanța de la mijlocul semestrului. Statistic vorbind însă, nu merit laude pentru că am ajuns aici întreagă și nevătămată. Se pare că primele câteva încercări ale unui yankeu de a conduce pe cealaltă parte a drumului sunt de fapt cele mai sigure. Abia după vreo zece călătorii la volan devine periculos. Lasă garda jos. Uită unde se află. Atunci face o întoarcere fatală pe sens invers, când simțurile i-au fost amortite de impresia de familiaritate.

Ieșirea de astăzi, fiind a patra oară când conduc în Anglia, se situează mult sub linia multiplelor experiențe anterioare și probabil nu voi mai avea ocazia să conduc din nou până la terminarea semestrului. Nici astăzi nu aș fi avut neapărată nevoie să iau mașina, căci există o gară de tren în satul Moreton-in-Marsh din apropiere, dar sunt nouă kilometri de mers pe jos pe șoselele înguste de țară, care leagă cele două sate, și un autobuz care străbate drumul numai ocazional. Penelope, colega mea de cămin din Manchester, care are curajul să îmi tot împrumute mașina, a insistat să o iau.

Mă opresc o clipă lângă mașină și inspir mirosul de iarbă, admirând cerul senin și roua de pe iarbă: înviorător, după multe săptămâni în care am respirat numai aerul orașului. În jurul meu sunt câmpuri catifelate, mărginite de pâlcuri de pomi și de case risipite ici-colo, care emană un aer pitoresc și romanțios. Câteva case din apropiere au acoperișuri tradiționale englezești, altele nu, dar toate au ziduri exterioare făcute din piatră de culoarea unei felii de pâine prăjită și arată ca și cum ar avea gust de caramel dacă ți-ai trece limba peste ele. O siluetă apare în pragul unei uși cu boltă, împodobită cu trandafiri cățărători. Femeia își șterge mâinile pe un prosop și îmi zâmbeste. Are părul cărunț, elegant coafat, cu o parte lăsată mai lungă decât cealaltă. Presupun că este îngrijitoarea și însoțitoarea lui Isabel MacFarland, Beryl Avery, femeia care mi-a explicat cum se ajunge aici.

– Ne-ai găsit! Îmi strigă ea.

Închid portiera bătrânului Austin-Morris al Penlopei.

– Indicațiile au fost perfecte. Este bine dacă parchez aici?

– Da, este bine. Haide, intră.

Când deschid portița, baloanele se bătaie încolo și înapoi, ca și cum ar fi cocoțate pe niște bețe pogo. Unul dintre baloane

încearcă să se agațe de bareta genții când trec pe lângă el. Îi dau un ghiont blând.

Doamna Avery îmi ține deschisă ușa de la intrare, vopsită într-un roșu-vișiniu smălțuit.

– Îmi pare atât de bine că ai ajuns. Sunt Beryl Avery. Te rog să îmi spui Beryl.

Își aruncă mâna liberă spre mine când pășesc înăuntru.

– Kendra Van Zant. Îți mulțumesc că mi-ai permis să vin, mai ales astăzi, când aveți atâtea pe cap. Nici nu pot spune cât de recunoscătoare sunt.

Beryl închide ușa în urma noastră. Presupun că se apropie de șaptezeci de ani. Miroase a prăjituri și frișcă și alte bunătăți dulci. Pe o parte a obrazului este mânjită cu făină.

– Nu-i nici un deranj, zice ea voioasă. Mă bucur că ai venit. Tușa nu prea vorbește despre viața ei din timpul războiului, deși noi ne-am dori toți să auzim mai multe, îți imaginezi. Când o întreabă cineva, ignoră întrebarea de parcă nu înțelege de ce ne-ar interesa ceva ce s-a petrecut cu atâta vreme în urmă. Dar pe noi sigur că ne interesează. Ba chiar foarte mult, având în vedere ceea ce i s-a întâmplat. A fost o surpriză plăcută când ți-a zis da.

Nu știi ce să îi răspund, pentru că a fost o surpriză și pentru mine când bătrâna a zis da. Domnul profesor Briswell mi-a spus că doamna MacFarland, o artistă renumită în zonă și bună prietenă a mamei sale, acum decedată, a fost forțată să își părăsească locuința în timpul *Blitz*-ului, dar se știe că refuză să vorbească despre cele întâmplate.

– Aș întreba-o de ce a zis da, dacă nu mi-ar fi teamă că stric magia și că se va răzgândi, continuă Beryl.

Sunt pe punctul de a o întreba de ce a ezitat doamna MacFarland atât de mult să vorbească despre război, ca să știu

dacă sunt întrebări pe care ar trebui să le evit, dar Beryl umple minusculul spațiu de tăcere înainte să apuc să pun întrebarea.

– Trebuie să îți spun însă că pare puțin pierdută în gânduri astăzi. S-ar putea să fie nevoie să îi dai ceva timp ca să îți răspundă. Probabil de vină este toată zarva petrecerii.

– Dar este de acord cu venirea mea aici astăzi? Nu s-a răzgândit, da?

Beryl ridică capul.

– Cred că totul este în regulă. Dificil de spus dacă „de acord” ar fi expresia corectă. Tușa nu este genul foarte expansiv. Aș zice că este mulțumită în legătură cu prezența ta aici. Cred că mai degrabă o îngrijorează petrecerea de după-amiază. Nu voia prea multă agitație și mă tem că tocmai de asta va avea parte. Nimeni nu a vrut să mă asculte când am zis că nu vrea să se facă mare tărașoi.

Părăsim culoarul îngust de la intrare și pătrundem într-o cameră de zi care pare la fel de primitoare și de tihnită ca unul dintre sălașurile hobbiților lui Tolkien. O canapea voluminoasă, de un verde-ferigă, și fotoliul asortat, pentru două persoane, ocupă mijlocul camerei, separate de mese cu blaturi din sticlă, pline de cărți și vase cu narcise. Covoare persane acoperă podeaua din lemn. Un cărucior pentru ceai stă într-un colț, un dulăpior cu vitrină, în alt colț, iar un raft cu cărți, în formă de L, în al treilea. Pasteluri încântătoare, în care se văd tinere care țin umbrele cu buline, se înșiruie de-a lungul pereților.

– Picturile sunt făcute de doamna MacFarland? întreb eu.

– Da, răspunde Beryl. Sunt în toată casa. Este o artistă desăvârșită, dar probabil știi lucrul acesta deja. *Fetele cu umbrelă* este tabloul ei distinctiv. Dar acum artrita nu îi mai permite să picteze. A fost nevoită să se oprească în urmă cu ceva timp, a oftat Beryl. *Aceea* a fost o zi cu adevărat grea. A avut prea multe zile grele, dacă mă întrebi pe mine. Mult prea multe.

LIBRIS

We know
books

Femeia clatină puțin din cap, ca pentru a goni apăsarea suferinței la care a fost martoră.

– Ce ar fi să iei loc aici, pe canapea, iar eu merg să o aduc.

Beryl părăsește camera, iar eu mă așez pe fotoliul pentru două persoane, mutând de la spate câteva perne decorative bine îndesate. Aud voci din altă parte a casei acum și râsete în grădina din spate. Un copil scoate un țipăt ascuțit. Un altul strigă că este rândul lui. O voce mai calmă, de adult, cu un ton ca de bunică, îi spune cuiva pe nume Timmy să împartă leagănul cu altcineva, pe nume Garth, altfel va fi trimis în casă.

Scot reportofonul din geantă și îl așez pe masa din fața mea, sperând că Isabel nu se va supăra dacă înregistrez discuția. Arunc o privire peste întrebările notate în carnetel și hotărăsc să mă las ghidată de răspunsurile ei. Nu vreau să sabotez interviul întrebând prea multe, prea grabnic. Când scot un creion mecanic, aud zgomot de picioare târșăite.

– Mă simt bine, Beryl, zice o voce, pe un ton grav și îndulcit de vârstă. Ceaiul este gata?

– Ah, da. Tava este pregătită, zice Beryl din hol, unde nu o pot vedea.

– Minunat. Poți să o aduci.

– Și medicamentele?

– Numai ceaiul, mulțumesc.

– Dar nu le-ai luat nici ieri.

– Nu te mai agita, Beryl.

Isabel MacFarland intră în cameră. Este toată o legătură de piele subțire ca voalul, păr alb, fin, și oase fragile. Este însă îmbrăcată impecabil, într-o fustă violacee care îi vine până la genunchi și o bluză albă catifelată, cu nasturi satinați. E încălțată cu balerini negri. Un lăntșor de aur îi încercuiește gâtul. Are unghiile vopsite într-un roz-pal, lucios, iar părul alb, ca de

bumbac, este prins la spate cu un pieptene din sidef. Duce în brațe un obiect pătrățos, îmbrăcat în stofă și legat cu o panglică, semănând cu o carte.

Mă ridic de pe fotoliu ca să văd dacă îi pot fi de folos.

– Domnișoară Van Zant. Cât mă bucur să te cunosc.

Accentul ei englezesc este diferit de al lui Beryl. Are ceva forțat.

– Pot să vă ajut? Întreb și fac câțiva pași spre ea.

– Nu. Dar îți mulțumesc. Te rog, ia loc.

Mă întorc pe fotoliul de două persoane, iar ea se lasă încet pe canapeaua din fața mea.

– Vă mulțumesc foarte mult că ați fost de acord să mă primiți, spun eu. Mai ales de ziua dumneavoastră de naștere.

Ea face un semn din mână, a nepăsare.

– Este o zi ca oricare alta.

Beryl apare la ușă cu o tavă de ceai.

– Ziua în care împlinești nouăzeci și trei de ani nu este o zi ca oricare alta, tușă.

Isabel MacFarland zâmbește de parcă tocmai și-ar fi amintit ceva amuzant. Beryl așază tava și îi întinde doamnei MacFarland ceașca de ceai amestecat deja cu lapte și zahăr. Apoi îmi dă o altă ceașcă, iar eu adaug o linguriță de zahăr. Sunetul unei lingurițe de argint într-o ceașcă din porțelan englezesc este unul dintre lucrurile care o să îmi lipsească cel mai mult când mă voi întoarce în Statele Unite.

– Îți mulțumesc, Beryl, zice doamna MacFarland. Poți lăsa tava aici. Și ești drăguță să închizi ușa, ca să nu deranjăm pe nimeni?

Beryl se uită de la mine la doamna MacFarland cu o expresie de neîndoielnică dezamăgire pe chip.

– Desigur, zice ea cu simulată voioșie.

Se îndreaptă spre ușă și întoarce spre noi un zâmbet amabil care, cu siguranță, îi cere mult efort. Apoi închide ușa în liniște în urma ei.

– Cred că spera să rămână, îndrăznesc eu.

– Beryl este o companie plăcută, iar fără ea nu aș putea trăi aici, de una singură, dar aș prefera să am libertatea de a spune orice vreau, dacă nu te superi.

Nu sunt pregătită pentru o asemenea sinceritate.

– Hmm. Desigur.

– Când vei ajunge la vârsta mea, vei vedea că incapacitățile tale fizice îi fac pe oameni să creadă că ești incapabilă și în alte moduri, printre care și a lua decizii. A fost hotărârea mea să mă întâlnesc cu dumneata azi. Și tot decizia mea este să îți spun ceea ce vreau despre cele întâmplate în război. Nu vreau și nu am nevoie de draga de Beryl să mă bată pe mână sau să îmi spună că nu am înțeles sensul întrebării. Pot să îți spun Kendra?

– Da. Da, desigur.

Doamna MacFarland soarbe din cana ei și apoi se lasă pe spătarul canapelei.

– Iar tu să îmi spui Isabel. Îți place la Oxford, Kendra?

Interesul pe care îl arată față de viața mea are un efect liniștitor.

– Voi pleca de aici la sfârșitul lunii, țipând și plângând ca să rămân. Mi-a plăcut fiecare clipă. Este atât de multă istorie adunată într-un singur loc. Este de-a dreptul îmbătător.

Bănuiesc că am vorbit ca un adevărat student la istorie.

– Locul de unde vii nu are istorie?

– Are. Dar cred că este diferită. Nu este atât de veche. În orașul meu, cea mai veche clădire nu are nici două sute de ani. Este o casă obișnuită.

Ea îmi zâmbește.

– Am ajuns să apreciez casele obișnuite.

Mă înroșesc puțin.

– Asta nu înseamnă că locuința dumneavoastră nu este fermecătoare, doamnă MacFarland. Este foarte frumoasă. Este de multă vreme în familie?

– Zi-mi Isabel, te rog. Și da, se poate spune că este în familie de foarte multă vreme. Ești studentă la istorie, da?

Încuviințez din cap, în timp ce iau o gură de ceai.

– Și ce anume te interesează din domeniul istoriei?

Nu am înțeles niciodată de ce sunt întrebată tot timpul pentru care motiv mă interesează istoria, de parcă subiectul nu ar exercita nici un strop de interes pentru cei care nu l-au studiat în facultate. În decursul ultimului an de liceu, când adulți bine intenționați, ba chiar și colegi elevi, mă întrebau ce vreau să studiez, iar eu le răspundeam, întrebarea următoare se referea invariabil la motivul unei asemenea alegeri. Acum, trei ani mai târziu, încă primesc aceeași întrebare.

– Cum poate cineva să nu fie interesat de istorie?

Surâd, ca să nu o ia drept o ofensă. Dar cum poate cineva care a supraviețuit *Blitz*-ului londonez să nu vadă semnificația iubirii față de istorie? Scriitorul Michael Crichton spunea că, dacă nu cunoști istoria, nu cunoști nimic. Ești o frunză care nu își înțelege apartenența la copac.

Lui Isabel, răspunsul meu sub formă de întrebare i se pare amuzant.

– Ah, dar ce este istoria? O consemnare a celor petrecute sau mai degrabă interpretarea pe care o dăm noi evenimentelor?

– Cred că ambele, răspund eu. Trebuie să fie ambele. Ce rost are amintirea unui eveniment dacă nu îți amintești sentimentele pe care ți le-a stârnit? Ce impact a avut asupra altora? Ce i-a făcut să simtă? Nu ai învăța nimic nici tu, nici ceilalți.

Gura lui Isabel se strânge într-o dungă subțire și aspră, iar eu mă întreb dacă nu cumva am jignit-o și am pierdut ultima șansă de a-i lua un interviu.

Dar apoi Isabel ia o gură de aer și văd că nu este supărată pe mine.

– Ai perfectă dreptate, draga mea. Chiar așa este.

Mai ia o gură de ceai, iar buzele îi zăbovesc pe marginea căinii. Timp de o clipă pare departe, pierdută printre amintiri – într-un tărâm vechi și îndepărtat al memoriei. Apoi pune ceașca la loc pe farfuria și scoate un sunet moale și hârșăit.

– Și ce ai de gând să faci la întoarcerea în State, Kendra?

– Ei bine, mai am de făcut un an la USC¹ și apoi sper să fiu acceptată la școala doctorală, răspund eu repede, nerăbdătoare să terminăm cu politețurile și să ajungem la motivul care mă aduce aici. Vreau să îmi iau doctoratul în istorie și apoi să predau la un colegiu.

– O tânără cu planuri mari. Câți ani ai, draga mea?

Nu mă pot abține să nu mă zbârlesc. De fiecare dată când sunt întrebată ce vârstă am, persoana respectivă crede că răspunsul are vreo relevanță. Dar de obicei nu are nici o relevanță.

– Nu trebuie să îmi răspunzi dacă nu vrei. Mă întrebam, doar, adaugă ea.

– Am douăzeci și unu de ani.

– Te deranjează întrebarea mea.

– Nu chiar. Dar mă surprinde când oamenii mă întrebă câți ani am. Nu știu de ce contează.

– Tocmai de asta te deranjează. Și eu simțeam la fel odată. Oamenii te tratează diferit când au impresia că ești prea tânără ca să știi ce vrei.

Zbârlirea mea lasă încet loc unei senzații de apropiere.

– Așa este.

– Înțeleg perfect. Ești cea mai mare din familie?

– Am o soră cu patru ani mai mică.

– O soră. Numai pe ea?

Încuviințez din cap.

Pare să aibă nevoie de un moment pentru a procesa cele aflate.

– Am ghicit că ești cea mai mare. Noi, primii născuți, suntem ambițioși, nu-i așa? Trebuie să fim. Nu avem pe nimeni înaintea noastră, pe cărare, să ne lase firimituri de pâine după care să ne orientăm. Ne croim propriul drum. Iar cei mai mici se iau după noi. Ne privesc, ne urmează exemplul, chiar dacă nu am vrea să o facă.

Își golește ceașca și o pune cu grijă pe tavă.

Nu înțeleg unde bate.

– Așa o fi. Poate. Nu sunt sigură că sora mea ar fi de acord. Are părerile ei ferme. Cred că ar zice mai degrabă că ea este cea care lasă în urmă firimituri de pâine.

Isabel râde, iar râsul ei este ușor și vesel. Este genul de râs care se revarsă când învie o amintire, de genul celor care poate că nu sunt deloc amuzante la momentul în care au fost făcute.

– Cum o cheamă pe sora ta? Întrebă ea, iar râsul i se domolește.

– Chloe.

Închide ochii, ca și cum ar gusta cuvântul.

– Ce nume frumos.

Deschide apoi ochii.

– Ai o fotografie?

Scot telefonul din geantă și găsesc o fotografie cu mine și Chloe, făcută în fața Colegiului Christ Church în ultima zi pe care ea și părinții mei au petrecut-o aici. Sora mea este brunetă,

¹ Universitatea din California de Sud